

Jógyakorlatok

Fotó: Ivan Samkov @Pexels

A kertben igazság honol

A Szombathelyi Evangélikus Diakóniai Központ üvegházában és közösségi kertjében olyan bibliai tanösvény került kialakításra, amely hitoktatási, diakóniai, teremtésvédelmi és közösségépítési célokat szolgál.

Az intézmény fogyatékossgal élő lakói és a Reményik Sándor Evangélikus Általános Iskola hetedikes diákjai közösen vettek részt a kert kialakításában, rendezésében és a növények ültetésében, gondozásában. A program segíti annak a felelős szemléletnek a kialakítását, amelyet hitünk szerint az ember a teremtésben kapott.

A bibliai ösvény lehetőséget kínál különböző közösségi alkalmak szervezésére, mint például meditatív imaséta az érzékszervek bevonásával, tanulmányi

séta az élményszerű hitoktatás keretében, valamint közös kertészkedésre a diakóniai intézmény lakói, hozzátartozói, a dolgozók és a Reményik-iskola diákjai és dolgozói számára.

Az intézményi programok, iskolai tanórák és gyülekezeti alkalmak során QR-kódos táblák segítik közelebb hozni a kertbe érkezőkhöz a Biblia élővilágát, a bibliai kort és történeteket. A bibliai tanösvényen tett séta és pihenő során tapinthatóvá, láthatóvá, érezhetővé és érzékelhetővé válik a résztvevők számára Isten számtalan csodája, melyeket a rohanó hétköznapokon nem mindig veszünk észre.

Horváth-Gömböcz Eszter

Fotó: Szombathelyi Evangélikus Diakóniai Központ

Fotó: RDNE @Pexels

Kis Kert – Nagy Terv

Az Ökumenikus Segélyszervezet TANDEM Fejlesztési Alap programja keretében a Kisvaszari Metodista Gyülekezet nagy kiterjedésű kertjében 2012 nyarától 2014 év végéig valósították meg a *Kis Kert – Nagy Terv* elnevezésű programot. A baranyai projekt célja az volt, hogy a nehéz életkörülmények között élő emberek megismerkedjenek a háztáji gazdálkodás alapjaival, és felfedezzék a zöldség- és gyümölcsstermesztésben rejlő lehetőségeket az önellátásra, öngondoskodásra nézve. A metodista Pajta-Kápolnához tartozó közösség tagjai elméleti és gyakorlati képzésben is részesültek, konyhakerti növényeket ültettek, majd gyümölcsfákat is tele-

pítettek. Az „egyháztáji” gyümölcsös 70 fája tíz év elteltével fordult termőre. Alma-, körte-, meggy-, cseresznye-, szilva-, kajszibarack- és birsfákat is nevelnek itt. 2024-ben öt nagy láda alma termett, melynek nagyobb részét szétosztották vasárnaponként. A termés másik feléből 58 liter almalé lett. A gyümölcsfák gondozása, metszése, permetezése egyre több feladatot jelent, ezek ellátásában a kisvaszariak jelenleg még nagy segítséget kapnak a dombóvári testvérektől. Reménység szerint a helyiek a jövőben egyre inkább önállóan fogják elvégezni ezeket a munkákat.

Khaled A. László

Hitből fakadó felelősség – Egy közösség a teremtés megőrzéséért

Hajdúnánáson a református gyülekezet nem külön programként tekint a teremtésvédelemre, hanem a hitélet természetes részeként. A közösség igazi ereje éppen abban rejlik, hogy az intézmények és a gyülekezet együtt, egymást erősítve végzik ezt a szolgálatot – hitből, szeretetből, felelősséggel.

Az idősök otthona kertjében nyaranta együtt dolgoznak a nyugdíjasok és a konfirmandusok. Az idősök tanítják, hogyan kell palántázni, hogyan ismerhető fel a jó föld. A fiatalok pedig kérdeznek, és közben megtanulják, hogy a földdel való munka nemcsak fizikai tevékenység, hanem lelkigyakorlat is.

Az óvodában minden gyermek saját palántát nevel. Ahogy a növény fejlődik, a gyermekekben is nő a figyelem és a felelősség. A madárbarát kertben

odúkat készítenek, madarakat etetnek, és szelektíven gyűjtik a hulladékot.

Az általános iskolában külön figyelmet kap a víz- és energiatakarékosság. A diákok közösen gyűjtik a használt elemeket, és részt vesznek természetismereti túrákon, ahol azt tanulják, hogyan lehet jelen lenni a természetben úgy, hogy ne romboljunk, hanem építsünk.

A gimnázium minden évben megrendezi a Teremtés hetét, melyen az adott témákról beszélgetnek és kapcsolódó programokat szerveznek. A diákok használt sütőolajat gyűjtenek, bekapcsolódnak a *Szeretethíd* programba.

A gyülekezet pedig összefogja mindezt. A prédikációkban rendszeresen megjelenik a teremtett világ iránti hála és felelősség. A templomkert zöld, a programokban pedig éppúgy helyet kap a közös kertgondozás, mint az igei elmélyülés.

Azt tanítják, hogy a teremtés védelme nem a jövő nemzedék „feladata”, hanem a jelen közösségének életformája. Együtt – gyerekek, pedagógusok, idősök, lelkészek, szülők – mindannyian részesei annak, amit Isten rájuk bízott.

Cseh Ádám cikke nyomán
Kodácsy Tamás

Fotó: Zelenka Attila

¹ <https://reformatus.hu/misszio/hirek/egyutt-a-teremtett-vilag-megovasaert/>

Az egyházasrádóci plébánia teremtsvédő tervei

A Szombathelyi Egyházmegyéhez tartozó egyházasrádóci plébánián már hagyománnyá vált a közösségi növénytermesztés. Zöldhagyma, fejjessaláta, zöldborsó voltak az első termékek. A plébánián aktív szolgálatot vállaló asszonyok segítenek a kertben szedett tyúkhúrból salátát készíteni, begyűjteni a virágzó körömvirágot, szárítani a gyógynövényeket, elkészíteni a bodza- és citromfűszörpöt. A korábbi plébánosok mintegy 60 db gyümölcsfát ültettek a kertben. Most már csak leszedni, befőzni kell a cseresznyét, meggyet, almát, körtét. A férfiak segítenek a fák metszésében, a kert gondozásában, a hittanos gyerekek az ültetésben, gyomlálásban. A közösségi alkalmakon a kertben nőtt növényekből készült teát lehet kínálni, a tábороknak pedig állandó programja a befőző nap. A füvet bárányok nyírják. A gyerekek simogtják,

csodálják őket. És már készül a tyúktól és a nyúlketrec. A szomszédban libákat tartanak, amelyek Szent Márton napja alkalmából a plébánián vendégeskednek.

Az iskolában és a filiális egyház-községekben *Tündérkertek* létesültek. Készül az *Öko-Plébánia* felirat, létesül bibliakert és fűszernövény-ágyás, valamint tervben van Noé bárkájának elkészítése is. A gyülekezet tagjai palántákat, növényeket és tanácsokat adnak egymásnak. Saját alapanyagból sütnek, főznek.

Talán sosem érik utol magukat a tervek, de rengeteg örömet ad annak tapasztalata, hogy mindig akad valaki, aki folytatja a természetközeli tevékenységek végzését, mert a közösségben felnőve ezt látta, és megszerette.

Aigner Géza plébános

Fotó: Sakura Studio Videoproduktion @Pexels

Ökumenikus összefogásban az őshonos tájfajtákért

A történelmi egyházak vezetői ökumenikus kezdeményezésre 2011. szeptember 5-én írták alá a jövő nemzedékek országgyűlési biztosának irodájában *A táji adottságokhoz alkalmazkodó, Kárpát-medencében régóta termesztett gyümölcsfajták megőrzésében való együttműködés* dokumentumát. Az Agrárminisztérium támogatásával és a Nemzeti Biodiverzitás- és Génmegőrzési Központ szakmai irányításával megvalósuló program keretében több ezer gyümölcsfát fogadtak örökbe, és néhány száz nagyobb gyümölcsöskert is települt országszerte gyülekezetek és egyházi intézmények zöldterületein. Az egyházi „köznyelvből” jobbra csak *Őshonos gyümölcsfaprogram* vagy *Gyümölcsfák a papkertben* program számos régi magyar gyümölcsfajta megőrzését és a magyar tájba való visszahelyezését segítette elő. A NöDiK (Növényi Diverzitás Központ – ma: Nemzeti Biodiver-

zitás- és Génmegőrzési Központ) pedig szakmai tanácsadással és gondozásra vonatkozó képzésekkel is folyamatosan támogatta az örökbefogadó közösségeket.

Az ökumenikus program 2018-ban elnyerte az ECEN (European Christian Environmental Network – Európai Keresztény Környezeti Hálózat) Roman Juriga Eco-Church Award kitüntetését.

A program 2021-ben Skóciát is meghódította a Magyarországi Református Egyház együttműködésével. A skóciai baptista, református és episzkopális-anglikán testvérekkel közös páros program keretében Edinborough-ban és Glasgow-ban is elindult az őshonos gyümölcsfajták megőrzésének skóciai programja.

Koltai Zsuzsa